

El cap de Govern, Albert Pintat, en el moment en què Marc Forné fa l'acte de traspàs de poders.

ller general. Haurà de dirigir un departament amb dues potes molt diferenciades. I una que no volia ningú: Medi Ambient.

Mateu Pi, Meritxell. Habitatge. La ministra més entrada en calçador i el departament més rocambolesc. Mateu, ambaixadora davant la Unió Europea, era la condició *sine qua non* del comitè d'Escaldes-Engordany (i especialment d'alguns dels seus factòtums), un dels més forts del partit, per aprovar la configuració del gabinet. Albert Pintat no lligava amb l'ara ministra (havien treballat junts a Afers Estrangers) i va lluitar fins al final contra la possibilitat d'haver-li de donar la direcció de la política exterior del país. Al final, per a Mateu (amb alts estudis sobre història i ciències socials, i que feia una dècada que vivia a París) s'ha creat un ministeri que porta per nom Habitatge, Jovenut, Ensenyament Superior i Recerca.

Font Rossell, Carles. Esports. Per a aquest empresari hotelier d'extrema confiança (familiar fins i tot) d'Albert Pintat, s'ha creat la segona de les tres carteres fetes a mida. O com a mínim, elaborades per acontentar sectors determinats. Font, fins fa poc president de la federació de rugbi, serà el primer ministre estrictament d'Esports del país.

Torres Montellà, Pere. Agricultura. Aquest empresari, ramader i agricultor, deixa l'associació de pagesos per fer el salt al ministeri. Un ministeri, d'altra banda, que deixa el medi ambient al qual havia anat lligat les darreres legislatures (a Torres no li feia cap gràcia haver de dirigir aquest departament) i es queda amb Agricultura (i la gestió especialment del tabac) i Patrimoni Natural.

Toni Solanelles

Seiem en un despatx institucional i de seguida fa notar la trampa de la disposició, aparentment innòcua, dels sofàs: "Si fossis la visita, veuries el polític a contrallum i ell, a tu, et controlaria perfectament cada gest". Iriu. Se la sap llarga, en Francesc Ferrer i Gironès. No debades porta tants anys en el món de la política institucional; se'n coneix els trucs i, sobretot, com anguilejar-hi sense perdre el nord.

El 24 de juny, divendres, ha estat protagonista d'un homenatge nacional promogut per la Fundació Irla. Comencem l'entrevista constatant-ne l'estranya ubicació: parlem abans de l'homenatge, serà publicada just després. Les impressions, però, ja es poden avançar:

—Quan et diuen que et volen fer un homenatge, dius: no sé si en sóc mereixedor. Aleshores vas rumiant i mira, potser és que pensen en tota la generació i és aquest tipus de persona, que homenatgen. També cal dir que és un acte transversal, que és el que agraeixo més.

—És que sou un polític transversal.

—He estat independent a tot arreu. N'hi ha que quan s'alcen al matí pensen: a veure què em diu avui el partit. Jo m'aixeco i dic: i avui, contra què he d'anar? Mai no he seguit les consignes.

—Això no deu ser gaire ben vist...

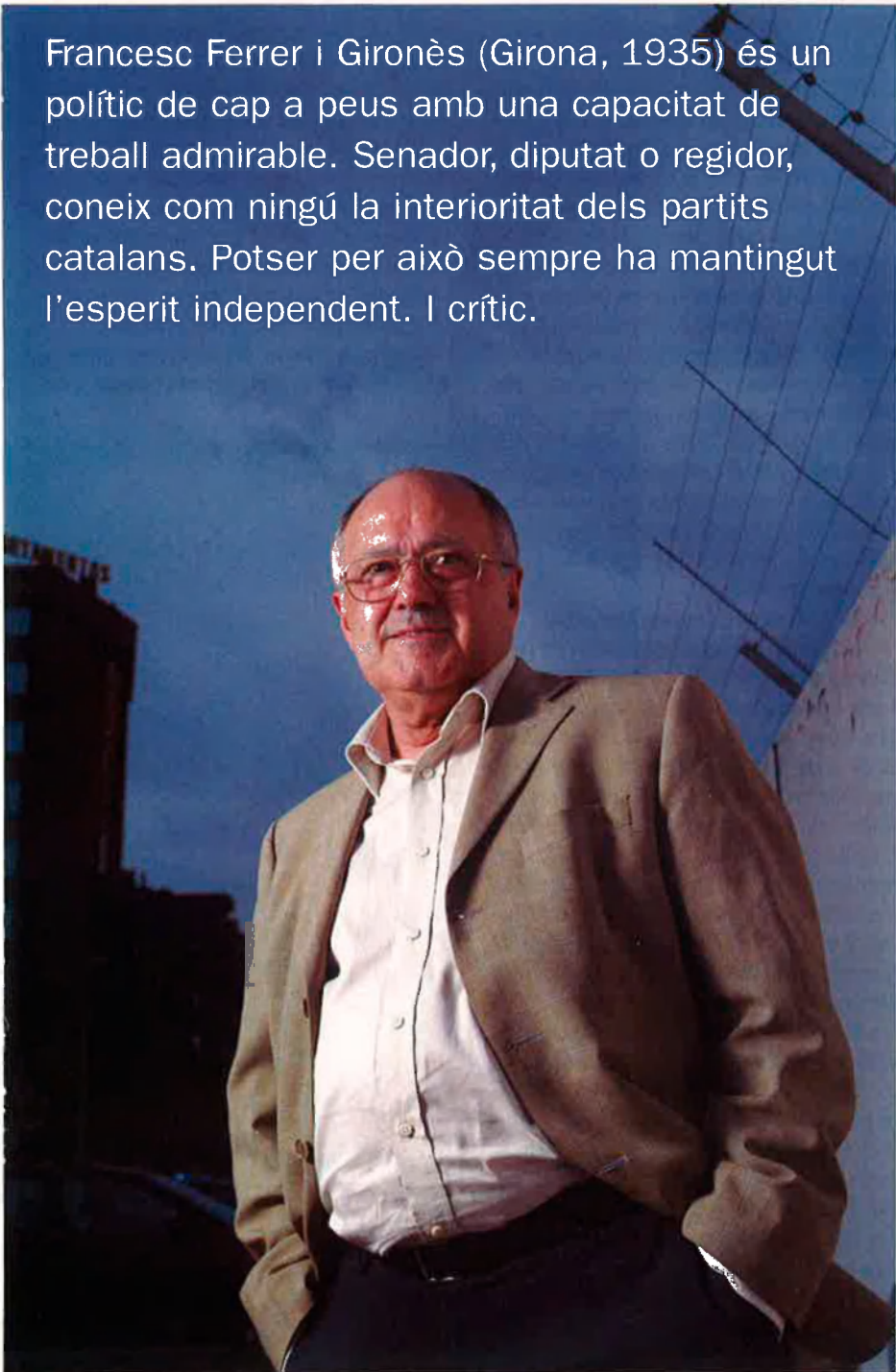
—Costa una mica. Has de tenir un protagonisme... moderat. N'hi ha hagut que feien com jo i van durar poc. Has de vigilar: has de ser útil però no tant que facis ombra. Vaig estar amb el partit que governava i també anava en contra del govern, si calia. Però n'explicava els perquè. I el PSC no m'ho podia rebatre. El PSOE sí que s'enfadava...

—Alfonso Guerra us estimava molt...

—Ui, en Guerra! Deia: "Aquest Ferrer... Una altra vegada el presentem? Es el Ferrer que tots coneixem?" [Riu] Però em van anar acceptant. Fins que va arribar el 92, i les detencions dels independentistes. Vaig muntar un *tinglado* que no se'n sabien avenir. Em varen dir "ja et tornem a presentar, però amb una condició: t'has de fer militant". A què ve, això? "T'hauríem de disciplinar". Al final, com que la "indisciplina" venia per la qüestió dels detinguts, resulta que jo tenia raó. Els deia que hi havia hagut tortures, que havia parlat amb les víctimes, que ho sabia. En Raventós de ve-

“Jo vull la llibertat perquè me la varen treure”

Francesc Ferrer i Gironès (Girona, 1935) és un polític de cap a peus amb una capacitat de treball admirable. Senador, diputat o regidor, coneix com ningú la interioritat dels partits catalans. Potser per això sempre ha mantingut l'esperit independent. I crític.

gades deia “no pot ser que els guàrdies civils facin això”. I mira. De tota manera, fixa’t que no em van dir que em feien fora, sinó que em volien... militant. O sigui, que m’estimaven més.

—**Però els donàreu carabasses.**

—És que així no en vull pas ser, de senador! Jo n’era perquè el senador és un individu, no un grup. M’anava bé: i tenia inviolabilitat: podia dir el que pensava i no em podien detenir per això, cosa prou important. Podia presentar papers, qüestions, dur iniciatives. Si hagués sigut diputat no ho hagués pogut fer. I si no hagués tingut idees pròpies, tampoc, possiblement.

—**Heu estat fundador de CDC. Després independent amb el PSC. Ara, amb ERC. No es pot dir que no conegeu la realitat política catalana...**

—Els mecanismes de relació humana a tots els partits són iguals. La ideologia no arriba a calar tant com per modificar el comportament relacional de la gent. Són idèntics: tots. El líder és el líder. I si dius alguna cosa que no li agrada, el líder s’enfada a tot arreu igual.

—**I sou més de carrer que de líder.**

—Si un és de Barcelona és molt difícil que es cuidi del territori, perquè el té desdibuixat. I es preocupa més d’educació; de sanitat; de l’esport; de la política...: d’àmbits. En canvi, els que som d’una circumscripció abastable, a més del fet que se’ns coneix la vida professional, personal i política —cosa important—, tenim doble funció: territorial —perquè saps que aquella escola concreta no funciona— i supraestructural. Jo no oblidava que si sortia com a senador era perquè em votava la gent del carrer.

—**Diuen que és complicat caminar al vostre costat per Girona. Que us aturen constantment.**

—Sí. La primera interpel·lació que vaig fer —que també va ser la primera que es feia al Senat— va sorgir perquè un senyor em va dir un dia: “heu de parlar de l’evasió de capitals, que joestic en un banc i veig això i allò altre”. I ho vaig fer. El meu despatx era el carrer.

—**Quin balanç en feu, de tants anys de senador?**

—Crec que la tasca ha estat positiva. Perquè jo, a totes les lleis que venien, hi posava l’esmena lingüística. Per exemple, funció pública: l’article 30 diu que els funcionaris destinats a una comunitat autònoma que tingui llengua pròpia

hauran d'estar degudament capacitats; o la llei dels xecs, que va arribar al Senat dient: tots els talons emesos dins del territori de l'estat han de ser en castellà, i en va sortir dient que podien ser emesos en qualsevol llengua oficial [i riu].

—**Abans parlàvem d'Alfonso Guerra. De fet, per si algú li havia perdut la pista, ara torna a veure's rondar. Deu ser pel tema...**

—...dels estatuts, és clar. Ell va frotre l'Estatut de València. Ho recordo com si fos avui. Sortint del Congrés de diputats, jo estava amb en Josep Benet, va venir l'Abril Martorell i em va abraçar —em coneixia de quan jo era president de la Cambra de Comerç i aquest noi era director general de productes alimentaris o una cosa així. I em va dir: "Enviarem Eliseu Climent d'ambaixador d'Espanya a les Malvines". Què ha passat? "Acabem de firmar amb Guerra això de la bandera, el nom i la llengua". Venia amb unes ínfules... havia guanyat.

—**Per què vau començar en la política?**

—No ho sé, què devia ser. Ara m'ho estic preguntant. De quan em ve, la ideologia que he tingut? De casa? O de les injustícies que veia de petit? El cas és que m'interessa reparar la injustícia.

—**Diuen que una vegada el diari *El Alcázar* us va definir com a "jove intel·ligent, però socialista".**

—Sí [riu]. Com que a la Cambra de Comerç fèiem coses socials... Poc que n'era, de socialista! Ells s'ho pensaven! Però és que si ho mires, n'hi ha que són socialistes de tota la vida i no han fet brot a favor de ningú.

—**I la consciència lingüística, d'on us ve?**

—No ho sé... Abans d'anar a fer el servei militar vaig anar a unes classes clandestines de català que feien a la Unió Excursionista de Catalunya. Crec que era perquè havia d'escriure a la meua mare i em feia vergonya fer-ho en castellà. Però què era aquesta voluntat? No ho sé. Mira, amb en Tarradellas, el primer que faig és barallar-m'hi per la qüestió de la llengua, perquè va dir: idioma oficial, el català i el castellà. Home, perdoni, escolti, què m'hi escriu, aquí?! De fet, ja quan era ponent de cultura de la Cambra de Comerç de Girona vaig organitzar classes de català en una quinzena de pobles. Vaig dir: si en fem d'anglès, també en podem fer de català.

"Si un és de Barcelona és molt difícil que es cuidi del territori, perquè el té desdibuixat"

—**Sou un home pràctic...**

—És que jo era professor mercantil. Sóc molt racional, per la via econòmica. La meua cara oculta [ara posa veu —i cara— de misteri] és que jo era un home d'empresa. En Tarradellas, que em va presentar el llibre de la persecució política de la llengua catalana, em deia: "Però vostè no era un home de comerç?" [riu] I sí, però sempre he tingut una dimensió cultural. Ara bé: em guanyava els diners fent d'empresari.

—**Potser és que n'hi ha que es fan polítics professionals molt d'hora...**

—Sí, sense haver viscut de res més. Jo era executiu, aplicava en la política la meua forma de treballar en la vida empresarial: era eficaç. L'any seixanta, per exemple, vaig estar en una entitat benèfica: vaig començar de zero i quan vaig plegar havia fet 3.000 pisos i un patrimoni de 4.000 milions de pessetes. No per a mi, és clar! I després em vaig embolicar en la política. No he tingut oportunitat de fer diners per a mi, perquè en política no se'n poden fer. Només la gent que és corrupta.

—**Sí que deveu incomodar, sí...**

—Algunes vegades. Segurament pels balanços: jo conec els balanços, els veig i em vibren al davant —és com els metges, que veuen els resultats d'una anàlisi de sang i la troben viva, mentre que per a la resta només són xifres que no diuen res. Per a mi, l'aprovació d'un balanç ha estat una litúrgia. No allò de, va, aprovem-lo i au, com passa en moltes assemblees. I possiblement, sí: tinc fama que em miro els balanços. Potser hi ha hagut gent que ha pensat que això els portava problemes.

—**Sou un polític independent per definició. Independentista, també?**

—Quan vaig anar a Madrid, el 1977, hi havia l'eslògan de "llibertat, amnistia i estatut d'autonomia". Era un pensament hegemònic. Dominant, gairebé diria. Tothom pensava igual. I anem allà. I a mesura que anava demanant l'aplicació —sobretot en el terreny lingüístic— d'allò que deia l'Estatut, vaig començar a veure les reaccions contràries, i que aquesta gent... no van amb bona fe. Per-

què nosaltres vàrem pactar l'Estatut amb bona fe. Però a l'hora de la veritat no es complia. Al final, mira: me'n vaig anar autonomista i quan vaig plegar resulta que era independentista.

—**Es va deixar escapar el concert?**

—Quan es redactava la Constitució, en Roca, Convergència i tots van dir de no fer el concert econòmic. Perquè hi havia l'opinió que l'Estatut d'autonomia seria car, per als catalans, i tenien por política que la gent es queixés. Manera de demostrar que no era més car: que es pagués igual que a tot arreu. No es va demanar el concert per no haver-se de justificar. Un error. I ara són els empresaris, que es queixen perquè no s'inverteix prou. I els bascos encara riuen.

—**Ara, a l'hora de redactar el nou Estatut del Principat, reclameu que**

es tinguin en compte els drets històrics. A què us referiu?

—Mira, amb l'addicional primera que hi ha a la Constitució, que parla de territoris històrics, nosaltres tenim un penjador d'on posar-hi moltes coses. I dins de la Constitució! Ara he fet aquest llibre darrer [*El gran llibre per la independència*, Columna] perquè no ens poden treure els drets històrics. Teníem unes Constitucions que ens reconeixien un seguit de drets: d'hisenda, justícia.... I això ens ho estimàvem molt, els catalans... Però no s'explica a les escoles, ningú no ho estudia. I ara... l'altre dia li vaig dir a un ponent, al Parlament de Catalunya: mireu-vos això. I em respon: és que tu vius amb el retrovisor posat.

—...!

—El retrovisor! Home, escolta, és que

tu no series diputat, avui, si no hi hagués el retrovisor! Recordo, per exemple, quan celebraven el 25è aniversari del parlament. 25è?! Si som el primer país d'Europa que té parlament! Molt pocs s'han recordat de dir-ho. N'hem d'estar enorgullits, no? Hauria de ser un element pedagògic, perquè el catalanisme és això: llibertat, democràcia; aquests són els valors. I si ho recordes et fan com si fossis... antiquat, anacrònic. Jo el que sé és que els meus drets no me'ls treu ningú, que a la Corona d'Aragó anava així, i que si això no se sap, anirem malament.

—**En aquest llibre dateu el naixement del catalanisme polític prou abans del segle XIX.**

—Si el catalanisme s'entén com un pensament pel qual es reclamen uns

drets, unes llibertats, emergeix el primer instant que els catalans veuen que els els volen treure. Quan s'ho pensen! Es perden el 1714; aleshores hi ha un període d'enyorament i, per part dels castellans, d'esborrar la memòria. Fins que arriba el XIX, i la reivindicació. Però aquesta idea no surt com un bolet, un dia: és allà, i es va congriant.

—**Parleu de constant històrica.**

—Es que la voluntat ja hi era. Sempre. El que passa és que les circumstàncies no permetien que es desenvolupés.

—**Heu aplegat "mil raons a favor de les llibertats de Catalunya". Ens en dieu una?**

—Jo vull la llibertat perquè me la varen treure, amb violència. Aquesta hi és molt sovint. És una raó emocional, però també de dret, jurídica. I n'hi ha d'econòmiques, històriques, esportives...

—**Què és la catalanofòbia?**

—Es la ideologia de masses de l'espanyolisme, l'aversion que es té als catalans per tres pilars bàsics: poder, economia, i llengua. En Quevedo és el primer catalanofòbic conegut. És ell, qui va dir: "*Mientras haya un solo catalán y campos desiertos, habrá enemigo y guerra*".

—**Quina descripció ens en feu, de la política institucional del Principat?**

—Jo tenia molta esperança que es resoldria tot allò que va espatllar Tejero —que tothom diu que va perdre, però va guanyar. Es volien blindar les competències, que no les poguessin reduir; i hi ha el tema del finançament, que és importantíssim; i la qüestió d'avançar en el concepte de nació. Són tres elements bàsics. Ara, d'aquests, què tindrem?

—**Ens aventureu alguna perspectiva de país?**

—L'Alexandre Deulofeu, que va ser alcalde de Figueres, autor de *La matemàtica de la història*, va avançar, quan ningú no ho podia imaginar, que els alemanys tornarien a ser potents. I va preveure l'any de la caiguda del mur de Berlín. Per exemple. Doncs Deulofeu deia que Catalunya serà independent.

—**Quan?**

—Si mires la pàgina web, en un article hi surt. No falta gaire, no.

I torna a riure. A www.francescferrer.net hi ha el secret...

Núria Cadenas

"Me'n vaig anar a Madrid autonomista i quan vaig plegar resulta que era independentista"

